

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettirvste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Zopet dva umora.

Na slovenskih tleh sta se v zadnjem času zopet izvršila dva umora, eden pri Sv. Benediktu, drugi pa v Slivnici. Zadnja leta ne mine skoro četrtletje, da bi se ne čitalo o kakem novem umoru na Spodnjem Štajerskem, in to mora vsakega pravega slovenskega človeka navdati z žalostjo in z bojznijo za bodočnost našega ljudstva. Kje so razlogi za obžalovanja vredne čine v novejšem času?

Ko so se po Slovenskem Štajerju začele pred kakimi šestimi leti ustanavljati v prid kmetom različne gospodarske in prodajalne zadruge, tedaj so nemškutarski in nemški trgovci kakor razdraženi gadi vzdignili svoje glave, češ, če nam kmet ne bo več polnil malhe, smo izgubljeni! In zadržam so nasvetovali skoraj same tatinske komije, katerih sami niso mogli več rabiti, in ti komiji so krali kmetom po zadržugah denar kar izpred nosa; priporočali so jim goljufnive židovske tvrdke, pri katerih naj jemljejo blago, ter jim odganjali poštene tvrdke z nepovoljnimi poročili o zadržugah; na drugi strani so vsako nerednost, če se je zgodila tudi iz nevednosti, naznanili oblastim, da so bile zadruge in njih voditelji neprestano v kaznih in preiskavah. Tako so jim je posrečilo, da so uničili vse zadruge, ki so se že ustanovile, da so zamorili nadaljno združeno življenje ter dosegli, da kmet sedaj zopet slepo robuje nemškim in nemčurskim trgovcem, da kupuje vse pri njih po ceni, katero blagovolijo oni določiti, in da jim tudi prodaje vse svoje pridelke po oni nizki ceni, ki se jim dopada in jim donaja toliko dobička.

Toda kramarski naši nasprotniki so mislili tudi naprej. Da se slovenski kmetje sploh ne bodo nikdar več začeli upirati in se postavljati

na svoje noge, trebalo je, da se vrže med kmete baklja razpora in sovrašva. Kmetje ne smejo misliti na svoj gospodarski napredek, ne na gospodarsko osamosvojitvev, ampak drugo vprašanje je treba vreči med nje, zaradi katerega se naj grizejo. In to je narodno in versko vprašanje. In res naši kmetje se ne posvetujejo več skupno, kako bi si svoje stališče izboljšali, ampak oni se prepirajo in sovražijo zaradi ljube nemščine in zaradi svoje duhovščine. Da se ta prepir vzdrži, ustanovil se je „Štajerc“. Njegova glavna skrb je skrb za prepir. In to tudi on vzorno vzdržuje. Odkar izbaja on, besni po naših okrajih, po naših vaseh, skoraj po vsaki hiši verski in narodni prepir. „Štajerc“ napada naše duhovnike in naš jezik, slepi ljudje grede za njim, in prepir ne neha.

Da noben prepir ne upliva dobro in blazilno na ljudi, je pač znana stvar. Prepir rodi podivjanost, posebno če ne obstoji tudi pred svetinjami vsakega naroda, pred vero in jezikom. Zato pa tudi opazujemo zadnjih šest let v okrajih, v katere zahaja „Štajerc“, največjo podivjanost, največ pretepev in pobojev. Po Pohorju, po Šaleški dolini, po Savinjski dolini, po savinjskih planinah itd., ni veliko „Štajerca“, zato je tudi malokedaj slišati o kakem zločinu. „Štajerc“ slika duhovnike kot največje hudobneže, za to jim „Štajerc“ pristaš noče verjeti, če priporočajo krščansko življenje. „Štajerc“ napada vse, kar se ne vlačí po nemčurskih gostilnah, za to pa tudi njegovi pristaši sovražijo vse, kar ni s temi gostilniškimi krogi v zvezi, in lumpi in zapravljevci so njihov vzor! Ali se torej kdo čudi, da je toliko podivjanosti med nami, da je toliko pobojev in zavratnih umorov?

Druga kuga pa, ki nam ugonablja sicer tako vrlo in blago slovensko ljudstvo, je na-

rejen šnopsali fuzelj. V Ptujju postajajo vsi žganjarji bogataši, ljudstvo pa, ki kupuje narejen šnops od njih, pada v duševno in gmotno revščino... Ubogo, pridno ljudstvo slovensko, spoznaj svoje sovražnike in poženi jih od sebe!

Rusko-japonska vojska.

Na suhem.

Poročila iz angleškega, oziroma iz japonskega vira prorokujejo bitko, ki se vname v najkrajšem času. Ruske vrste se razprostirajo preko 42 milj od Jekohinga preko Supinghienga do Hejdosiena in so močno utrjene. Japonci prodirajo v treh armadah od Kajuzena, Čanta in Fakumena. Na vzhodnem krilu so se Rusi, ki so se umaknili od Tunvasijana in Sintintinaj, sprva ustavili pri Vangaoci, 48 milj severno od Tunlura, kasneje pa so se umaknili še bolj proti severu, da se sedaj njih srednje čete nahajajo pri Linkohenu, 15 milj severno od Vangaoca.

Kakor se poroča „Daily Telegraph“ iz Šanghaja, je ruska armada v Mandžuriji razvrščena v tri armade. Zapadna stoji pri Fenuasianu, severna pri Čantunu, vzhodna pa pri Jekijakenu. Ti kraji ležijo približno v sredini med Mukdenom in Harbinom. Pričakuje se, da se nova bitka prične še pred začetkom deževne dobe.

Japonci so že gotovo nadomestili vse svoje zgube na moštvu in streljivu, med tem ko je zelo dvomljivo, če so to mogli storiti tudi Rusi. Zato je sedaj za maršala Oyamo zelo ugodno začeti prodirati. Če bo videl Linevič, da je preslab za uspešno ustavljanje, se bo umaknil še dalje čez Harbin v Mandžurijo.

LISTEK.

Izdajstvo.

Povest. Spisal J. V. Starogorski.

(Dalje.)

„Da bi ti zmrznil jezik“, se je razhudil Logar. „Kdaj si me pa videl, da bi ti nemškutaril? Ker mi ne veste odgovoriti, pa recimo, kdo bi bil za župana najbolji.“

„Pa res, treba bo vsekako prevdariti o tem, možje“, reče svetovalec Luka Možgan, „komu bodemo zaupali občino. Dandanes ni več kakor prej. Gospoda je sitna, ker ji predbro gre. Nikdar ji ne moreš prav vstreci.“

„Neumnost“, reče Logar. „Od koga se živi ta gospoda? Od tebe! Za koga je ta gospoda? Za tebe, to je za nas vse. Čemu bi se je bali. Ti storiš svoje, kar imaš storiti, in ni vrag, da bi te pojedli. Postave imaš napisane, po njih se ravnaš, drugo te pa nič ne briga.“

Logar se je razvnel.

„Kaj bi vam pravil. Pri vojakihi tudi ni posebno prijetno. Če se pa držiš svojih predpisov, ti pa ne more nikdo nič. Seveda se ti večkrat zgodi krivica, ali tam pritoževati, se pravi iti v zapor. Nižji se ne sme vzdigniti čez višjega. Tukaj pa je drugače. Če se ti godi

krivica, imaš moč, da jim pokažeš, kako se naj spoštujejo tvoje pravice.“

„Ludvik nam stavi vedno njegovo vojaštvo pred oči“, reče nekdo smeje.

„Pa ti povej kaj, če veš, godalo zbadljivo!“

Družba se mu je nasmejala. Vajeni so bili Logarja in vedeli, da se dela le zato bolj jeznega, da bi se mu smejali.

„Kaj pa, ako bi volili Kalina“, meni Možgan. „Dober mož je in zmožen voditi te posle. Tem bolj, ker mu je sin hodil po šolah.“

„V prvi vrsti mora biti tak, da se ne bo nikogar vstrašil, posebno slovenskega uradovanja ne“, reče Logar in postavi krepko prazen kozarec na mizo.

„To je malenkost“, reče Možgan.

„Kaj praviš, Luka?“ vpraša Logar in se nekoliko vspne.

„Da to ni največ, ako bi slovenski uradoval.“

„Grom in peklo“, zakolne Logar. „Jaz pa pravim, to je prvo. Vse drugi ni nič. Kdor se boji uradovati slovenski, je izdajalec, mevža, lopov, razumeš!“

„Pa gospoda ne bo hotela.“

„Kdo pa jo bo vprašal. Če hoče jesti naš kruh, bo pisala slovensko in ni vrag, da bi ne“, reče Logar in potrdi te besede s pestjo po mizi. „Kaj pravite vi?“

Možakarji so ga že imeli nekoliko.

„Tako je! Slovenci smo, zato pa hodimo tudi možje. „Slovenska Lipa“ tudi piše, naj se postavimo na lastne noge.“

„Gotovo!“ se razvname Logar. „Kakšni so župani, takšni je okrajni zastop in tak duh veje po šolah. In kakšni so ti ljudje, tak je potem cel okraj. Če so ti nemškutarji, smrdi vse po izdajalstvu, če so pa narodnjaki, je ostalo tudi vse svetlo in samostojno. Le pogledimo naše razmere. Nemčurji vladajo v okrajnem zastopu. Nu, o našem županu ne smemo reči nič hudega. Drugače je dober in njegova hči je taka, da še nas osramoti. Ali pogledi v šolo. Učiteljstvo se ne sme gibati, otroci se slabo uče, ker se učiteljstvu zdi bolj potrebno nemškutariti, kakor učiti. Da bi je vrag... Zavednim in delavnim ljudem se delajo ovire, župani se preganjajo, kdor le količkaj pokaže, da je Slovenec. Cel okraj plava v nemškutarstvu. Ali morda ni res, možje?“

„Resnica!“

„Zato pa si moramo zbrati moža, ki se ne bo zbal teh ljudi.“

„Ali kdo bo tak, ki se bo vsemu uprl,“ vpraša Možgan. „Sam ne opravi nič!“

(Dalje sledi.)